

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích rozhodl samosoudkyní JUDr.
Petrou Venclovou, Ph.D. ve věci

žalobkyně: **Ing. M. V.**

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení, IČO 00006963**
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 2. 2023, č. j. X

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 8. 2. 2023, č. j. X, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Včasnou žalobou podanou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále „s. ř. s.“), žalobkyně napadla rozhodnutí žalované uvedené ve výroku tohoto rozsudku, kterým žalovaná podle § 88 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále „zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“) a podle § 90 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále

„správní řád“) změnila prvostupňové rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 13. 12. 2022, č. j. X a přiznala žalobkyni starobní důchod od 13. 10. 2022 ve výši 20 416 Kč měsíčně a od 1. 1. 2023 ve výši 22 399 Kč měsíčně.

2. Žalobkyně uvedla, že žalovaná vyhověla jejím námitkám proti prvostupňovému rozhodnutí ze dne 13. 12. 2022 pouze částečně. Nadále však žalovaná bez dalšího aplikovala § 3a vyhlášky č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, ve znění účinném do dne 31. 12. 2023 (dále „vyhláška“), aniž by bylo prokázáno, že v letech 1986, 1988 a 1994 byly vyměřovací základy z vedlejšího pracovního poměru získány ve stejném časovém úseku jako vyloučené doby z hlavního pracovního poměru. Ustanovení § 3a vyhlášky se přitom týká pouze situací, kdy se hrubý výdělek a vyloučená doba vyskytnou ve stejném časovém úseku, nikoli jen ve stejném kalendářním roce. Rozhodnutí žalované je z tohoto důvodu nepřezkoumatelné, protože není jasné, v jakém období žalobkyně vyloučené doby získala a zda se toto období skutečně kryje s vedlejším pracovním poměrem. Pokud by ke krytí nedošlo, nelze § 3a vyhlášky aplikovat.
3. Žalovaná dále nevyhověla námitkám žalobkyně, které se týkaly přezkumu výhodnosti zápočtu vyloučené doby před vyměřovacím základem v roce 1996. V případě žalobkyně došlo ke krytí vyměřovacích základů postupně, nejprve v období od 1. 4. 1996 do 30. 4. 1996 a následně od 1. 6. 1996 do 31. 12. 1996. Z § 16 odst. 7 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále „zákon o důchodovém pojištění“) přitom dle názoru žalobkyně plyne, že přednostní zápočet vyloučené doby před vyměřovacím základem se týká časového úseku, po který se doby vzájemně kryjí. Dochází-li tedy k souvislému krytí vyloučených dob a dob s vyměřovacím základem, není možné přednostně započítat vyloučenou dobu jen za část tohoto období. A naopak, dochází-li k izolovanému krytí vyloučených dob a dob s vyměřovacím základem, přednostně vyloučenou dobu započíst lze. Žalovaná však § 16 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění vyložila nesprávně a dovodila, že v rámci jedné souvislé vyloučené doby dochází k souvislému krytí, a to i tehdy, je-li vyměřovací základ získán v časově oddělených dobách důchodového pojištění. Vyloučené doby, které žalobkyně získala v roce 2016, proto žalovaná upřednostnila před výdělkem, aniž by se zabývala tím, zda by pro žalobkyni nebylo výhodnější započítat vyměřovací základ.
4. Z výše uvedených důvodů žalovaná přiznala žalobkyni starobní důchod v nesprávné výši. Žalobkyně proto navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.
5. Žalovaná ve svých vyjádřeních k žalobě setrvala na závěrech obsažených v odůvodnění napadeného rozhodnutí s tím, že při rozhodování aplikovala § 3a odst. 1 písm. b) vyhlášky v souladu se zákonem, neboť v letech 1986, 1988 a 1994 se vyloučená doba a hrubý výdělek vyskytovaly ve stejném časovém úseku. Žalobkyně dosahovala hrubých výdělků v průběhu celého roku, ve všech těchto letech získala dobu pojištění 365, resp. 366 dnů, tedy vyloučené doby se vyskytly ve stejné době, kdy žalobkyně pobírala hrubý výdělek. Časový úsek, ve kterém jsou dosahovány další výdělky, se přitom nemusí přesně krýt s vyloučenými dobami, ale mohou být vyloučenými dobami

kráceny, pokud je to pro důchodce výhodnější, jako v případě žalobkyně. Pokud jde o rok 1996, byla u žalobkyně upřednostněna vyloučená doba od 1. 1. 1996 do 31. 12. 1996 jako doba péče o dítě před výdělkem na její žádost. Žalovaná dále předložila výpočet důchodu žalobkyně bez vyloučených dob, s vyměřovacími základy z vedlejšího pracovního poměru nekrácenými o vyloučené doby za roky 1986, 1988 a 1994, dle kterého by žalobkyně měla nárok na nižší starobní důchod, než jaký jí byl napadeným rozhodnutím přiznán. Žalovaná proto navrhla, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

6. Při ústním jednání dne 24. 1. 2024 pověřená pracovnice žalované odkázala na obě písemná vyjádření ve věci a dále uvedla, že ve vztahu k námitkám žalobkyně, které se týkají let 1986 a 1988, v nichž žalobkyně tvrdí, že nebyla po celou dobu zaměstnaná ve vedlejším pracovním poměru, žalovaná připouští, že tyto okolnosti nebyly dosud došetřeny, ačkoli je žalobkyně uvedla již v námitkovém řízení. V běžné praxi by přitom sama žalovaná učinila dotazy na zaměstnavatele, případně by se jiným dostupným způsobem pokusila o doplnění skutkového stavu věci. Uvedené okolnosti by přitom mohly mít vliv na celkovou výši vypočteného starobního důchodu. K dotazu soudu proto pověřená pracovnice žalované uvedla, že souhlasí s tím, aby soud žalobě vyhověl, náklady řízení neuplatnila.
7. Krajský soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů podle právního a skutkového stavu k datu vydání napadeného rozhodnutí podle § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
8. Podle § 31 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění: *Pojištěnec má nárok na starobní důchod před dosažením důchodového věku, jestliže získal dobu pojištění stanovenou podle § 29 odst. 1 nebo § 29 odst. 3 písm. a) a do dosažení důchodového věku mu ode dne, od něhož se starobní důchod přiznává, chybí nejvýše 3 roky.*
9. Podle § 4 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění: *Výše důchodu se skládá ze základní výměry a z procentní výměry. Základní výměra se stanoví procentní sazbou z průměrné mzdy a procentní výměra se stanoví procentní sazbou z výpočtového základu, jde-li o důchody uvedené v odstavci 1 písm. a) a b), nebo z procentní výměry důchodu zemřelého, jde-li o důchody uvedené v odstavci 1 písm. c) a d).*
10. Podle § 15 zákona o důchodovém pojištění se výpočtový základ stanoví z osobního vyměřovacího základu (§ 16).
11. Podle § 16 odst. 4 věta první zákona o důchodovém pojištění: *Vyloučenými dobami jsou před 1. lednem 1996 doby, které se podle předpisů platných před tímto dnem vylučovaly při zjišťování hrubých výdělků pro účely výpočtu průměrného měsíčního výdělku, doby, v nichž byl pojištěnec účasten důchodového pojištění nebo zabezpečení podle předpisů platných před tímto dnem, nelze-li zjistit výši vyměřovacích základů za dobu zaměstnání před tímto dnem, a doby uvedené v písmenu j); přitom doby studia po dosažení věku 18 let jsou vyloučenými dobami pouze v rozsahu, v jakém se považují za náhradní dobu pojištění.*
12. Podle § 3a odst. 1 vyhlášky: *Spadá-li do rozhodného období pro stanovení osobního vyměřovacího základu kalendářní rok před rokem 1996, v němž se ve stejném časovém*

úseku vyskytne hrubý výdělek stanovený pro účely důchodového zabezpečení podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995 (dále jen „hrubý výdělek“) a vyloučená doba (§ 16 odst. 4 věta první zákona), stanoví se úhrn vyměřovacích základů pojištěnce za tento kalendářní rok (§ 16 odst. 2 zákona) pro účely stanovení ročního vyměřovacího základu a) s přihlédnutím k tomuto hrubému výdělku a při stanovení osobního vyměřovacího základu se v tomto případě do počtu vyloučených dob nezahrnou ty vyloučené doby za tento kalendářní rok, v nichž byl dosažen tento hrubý výdělek, nebo b) bez přihlédnutí k tomuto hrubému výdělku a při stanovení osobního vyměřovacího základu se v tomto případě do počtu vyloučených dob zahrnou všechny vyloučené doby za tento kalendářní rok, pokud vyloučené doby, v nichž byl dosažen tento hrubý výdělek, netrvaly po celý kalendářní rok a takto zjištěný úhrn vyměřovacích základů pojištěnce je vyšší než úhrn vyměřovacích základů pojištěnce zjištěný podle písmene a).

13. Podle § 16 odst. 7 věta první zákona o důchodovém pojištění: *Doby uvedené v odstavci 4 větě třetí písm. a) až k) se považují za vyloučené doby, i když se kryjí s dobou účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. e), s dobou účasti na pojištění podle § 6, s dobou pojištění, v níž měl pojištěnec příjmy, které se zahrnují do vyměřovacího základu, nebo s dobou, za kterou náležely náhrady uvedené v odstavci 3 větě čtvrté, pokud o to pojištěnec nebo jiný oprávněný požádá; příjmy dosažené v takto určených vyloučených dobách se do vyměřovacího základu nezahrnují.*
14. Podle § 3 správního řádu: *Nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.*
15. Jelikož sama žalovaná při ústním jednání připustila, že doposud neprověřila tvrzení žalobkyně, že v letech 1986 a 1988 nebyla ve vedlejší pracovním poměru zaměstnaná po celou dobu, ačkoli je žalobkyně uvedla již ve svých námitkách proti prvostupňovému rozhodnutí, a tato okolnost mohla mít vliv na celkovou výši přiznaného starobního důchodu, lze dle názoru soudu bez dalšího dokazování uzavřít, že žalovaná ve správním řízení nezjistila přesně a úplně skutečný stav věci. Pro řízení vedená podle zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení platí obecná úprava obsažená ve správním řádu, nestanoví-li tento zvláštní zákon jinak. Správní orgán rozhodující o dávce důchodového pojištění je povinen postupovat v řízení tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonů s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu. Je tedy jeho povinností si v souladu s § 50 odst. 2 správního řádu opatřit podklady k vydání rozhodnutí, a to při veškeré potřebné součinnosti účastníků řízení (srov. rozsudek NSS ze dne 12. 11. 2020, č. j. 1 Ads 459/2019-48 nebo rozsudek NSS ze dne 13. 1. 2011, č. j. 3 Ads 81/2010-493). Za zjištění skutkového stavu a tedy i opatrování podkladů pro jeho dostatečné zjištění je v souladu se zásadou materiální pravdy primárně zodpovědný správní orgán (srov. rozsudek NSS ze dne 4. 7. 2012, č. j. 6 Ads 61/2012-15). Žalovaná však této své povinnosti nedostála, jelikož neprověřila tvrzení žalobkyně uvedená v námitkách ohledně doby trvání vedlejšího pracovního poměru a neopatřila potvrzení zaměstnavatele, případně se jiným dostupným způsobem nepokusila skutkový stav věci

náležitě doplnit, ačkoli tak v praxi běžně činí. Ze správního spisu také nevyplývá, že by žalovaná vyzvala žalobkyni k doložení jejích tvrzení.

16. Soud tedy shrnuje, že žalovaná nenaplnila znění § 3 správního řádu a zatížila tak řízení vadou. Proto soud žalované rozhodnutí podle § 78 odst. 1, 4 s. ř. s. zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení, aniž by se zabýval dalšími žalobními námitkami žalobkyně. V dalším řízení žalovaná opatří podklady nezbytné k řádnému zjištění skutkového stavu věci a na jejich podkladě o námitkách žalobkyně znovu rozhodne. Tímto právním názorem soudu je žalovaná ve smyslu § 78 odst. 5 s. ř. s. vázaná.
17. Podle zásady úspěchu ve věci ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s. by náhrada nákladů řízení náležela žalobkyni. Žalobkyně však nárok na náhradu nákladů řízení neuplatnila. Proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům řízení.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice 24. ledna 2024

JUDr. Petra Venclová, Ph.D. v. r.
samosoudkyně